

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd

Det kongelige fornyings- administrasjons- og kirkedepartement

Dato: 15.11.2011

Vår ref: 11/24-42 .ARN

Deres ref:

Høring om elektronisk registrering av kirkelige handlinger - endringsforslag til forskrift om Den norske kirkes medlemsregister

Hørings svar fra Agder og Telemark biskop og Agder og Telemark bispedømmeråd.

Agder og Telemark biskop og Agder og Telemark bispedømmeråd takker for muligheten til å avgi svar i forbindelse med elektronisk registrering av kirkelige handlinger og endringsforslag til forskrift om Den norske kirkes medlemsregister, med følgende kommentarer.

7. FORSLAG TIL ENDRINGER I MEDLEMSFORSKRIFTEN

7.1 Registrering av kirkelige handlinger.

Det er positivt at de tilfeller hvor dåp ikke fører til medlemskap i Den norske kirke blir kommentert spesielt. Biskop og bispedømmeråd vil problematisere at dåp av personer som ikke har fødselsnummer eller varig oppholdstillatelse ikke blir registrert som medlemmer. Vi har et økende antall dåp av asylsøkere (voksne og barn), som befinner seg i et ingenmannsland når det gjelder kirketilhørighet. Det er viktig at kirken, gjerne i samarbeid med de politiske myndigheter, finner ordninger som er allment kjent og som fungerer slik at kristne asylanter har mulighet til å være fullverdig medlem av et kirkesamfunn. (Se under 7.2 Registrering av opplysninger – fadder mv.) Kirkemøtet har i to saker behandlet medlemskap. I 2007 var saken om ny kirkeordning (Sak 8/07) oppe til behandling. Kirkemøtet vedtok på dette møtet hovedprinsipper for en Kirkeordning for den norske kirke. I punkt 4 som gjelder medlemskriterier, står det: "Dåpen skal være eneste medlemskriterium. Alle medlemsrettigheter og plikter har dette som utgangspunkt." Kirkemøtet sak 7/09 behandlet kristne innvandrere og menighetene i Norge. I vedtaks punkt 3 står det "utrede hvilke formelle krav som skal gjelde for at innvandrere (asylsøkere) kan bli medlemmer i den norske kirke."

En innføring av elektronisk medlemsregister må etter vår mening derfor legge dette prinsippet til grunn for registrering av medlemmer, det vil si at dåp medfører alle rettigheter.

Det samme problemsstillingen ved å knyttet **alt opp til fødselsnummeret**, oppstår også i forhold til andre kirkelige handlinger som for eksempel konfirmasjon og jordfestelse av asylsøkere. Det nye registeret må derfor ha mulighet for å registrerer en kirkelig handling også når det ikke foreligger et norsk fødselsnummer. En mulighet er for eksempel å kunne registrere medlemmer på Duf nummeret.

Når det gjelder jordfestelser har også enkelte diakoner fullmakt til å forestå denne kirkelige handlingen. Vi foreslår derfor at det ordet “prest” i §1 nytt andre ledd, byttes ut med “i regi av”.

Medlemmer av Den norske kirke kan også bli gravlagt uten at prest er med eller at Den norske kirkes liturgi blir brukt. Det siste tilfellet blir ivaretatt i ny § 8. Det første tilfellet med annen liturg enn presten ivaretas dersom ”ved prest i Den norske kirke” endres til ”i regi av Den norske kirke”.

Forslag til endringer i medlemsforskriften §1

Nåværende § 1 lyder; ”Det skal føres register over personer som i samsvar med kirkelovens § 3 er medlem av, eller anses å høre inn under Den norske kirke, jf. Kirkeloven § 3 nr. 10 (Den norske kirkes medlemsregister) Registeret kan deles inn i hensiktsmessige enheter.”

§ 1 første ledd skal lyde:

”Det skal føres register over personer som i samsvar med kirkeloven § 3 er medlem av, eller ansees å høre inn under Den norske kirke jf. Kirkeloven § 3 nr.10. (Den norske kirkes medlemsregister)”

§1 nytt andre ledd skal lyde

”Opplysninger om personer som blir døpt, konfirmert, vigslet til ekteskap og jordfestet i regi av prest i Den norske kirke kan inntas i medlemsregisteret, jf. Kirkeloven § 37 annet ledd.”

§1 siste punktum blir nytt tredje ledd.

”Registeret kan deles inn i hensiktsmessige enheter.”

Biskop og bispedømmeråd slutter seg til endringsforslaget der av prest i Den norske kirke er erstattet med i regi av Den norske kirke. .

7.2 Registrering av opplysninger – faddere mv

Det er foreslått at gjeldende ordning med at faddere ikke registreres med fødselsnummer videreføres. Videre er det foreslått at medlemmene ikke lenger skal registreres i forhold til hvilken borgerlig valgkrets de tilhører.

Til nytt § 2 andre ledd er det følgende å si. Det er i dag stadig økende deltakelse av innvandrere uten fødselsnummer i våre menigheter. Et eksempel kan være en kristen familie som søker asyl og som kommer med sitt nyfødte barn til kirken for å få det døpt.

Videre forslås det å stryke dåpsdato for brudefolk. Prester i Den norske kirke vier mange som ikke er medlemmer i kirken eller ikke døpte.

Forslag til endring i medlemsforskriften § 2

Nåværende §2 lyder: ”Medlemsregisteret skal innholde opplysninger om den registrertes navn, adresse, fødselsnummer, kode for familietilhørighet, kirkelig status (medlem/hørende inn under), dato og sted for dåp eller innmelding, borgerlig valgkrets og hvilket sokn vedkommende er bosatt i ut fra folkeregisteret. ”

§2 blir nytt og §2 første ledd skal lyde:

”Medlemsregisteret skal innholde opplysninger om den registrertes navn,

adresse, fødselsnummer, kode for familietilhørighet, kirkelig status (medlem/hørende inn under), dato og sted for dåp eller innmelding, valgkrets og hvilket sokn vedkommende er bosatt i ut fra folkeregisteret. ”

Biskop og bispedømmeråd foreslår at §2 nytt andre ledd skal lyde;

”Registrering av kirkelige handlinger, jf §1 andre ledd, skal omfatte følgende opplysninger. Dersom vedkommende ikke har personnummer (for eksempel kun Duf nummer) åpnes det for fullt medlemskap ved et notat i merknadsrubrikk:

- a) dåp, navn på den døpte og navn på foreldre og faddere.*
- b) Konfirmasjon; navn på, fødselsnummer (eventuelt Duf.nummer) og (eventuelt)dåpsdato for konfirmanten, samt dato og sted for konfirmasjonen*
- c) Vigsel: navn på, fødselsnummer for brudefolkene, samt navn på forlover og sted for vigselen.*
- d) Gravferd; navn på og fødselsnummer(eventuelt Duf nr) for avdøde, samt dato for dødsfall og jordfestelse.”*

Vi ser at medlemsregisteret ved å droppe borgerlig valgkrets legger til rette for at kirken kan velge andre grenser for sine sokn enn tradisjonen med å følge grunnkretsinnndelingen. Et av forslagene til ny kirkeordning handler jo også om å åpne for noe i nærheten av valgmenigheter. At medlemsregisteret legger til rette for at kirken kan gjøre egne valg om soknegrenser og liknende, er et skritt i retning av selvstendighet for kirken. Samtidig er det å registrere borgerlig valgkrets ikke noe hinder for at kirken i framtiden kan gjøre eget valg av soknegrenser. Derfor bør også dagens ordning med å registrere borgerlig valgkrets fortsette.

7.3 Tilgang til registeropplysninger.

Medlemsregisteret er i dag delt opp i forskjellige brukergrupper, alt etter hvilken tilgang vedkommende har behov for i registeret.

Forslag til endring i medlemsregisterforskriften § 3

Nåværende § 3 lyder; ” Medlemsregisteret skal føres elektronisk, og gjøres tilgjengelig for departementet, Kirkerådet, biskopene og bispedømmerådene. De respektive kirkelige fellesråd, menighetsråd og prester i Den norske kirke gis tilgang til registeret eller deler av dette, ved hjelp av papirkopi, CD-rom eller på annen hensiktsmessig måte.”

Ny § 3 Skal lyde;

” Medlemsregisteret skal føres elektronisk, og gjøres tilgjengelig for departementet, Kirkerådet, biskopene og bispedømmerådene. De respektive kirkelige fellesråd, menighetsråd og prester i Den norske kirke gis tilgang til registeret, eller deler av dette.

Biskop og bispedømmeråd slutter seg til endringsforslaget og regner med at dette vil gjøre medlemsregisteret til et nyttig redskap i menighetens aktive satsing inn mot alle menighetens medlemmer, som for eksempel i forbindelse med trosopplæringen.

7.4 Behandlingsansvarlig

Personopplysningsloven opererer med begrepet behandlingsansvarlig, mens medlemsforskriften benytter i dag registeransvarlig. For å få samsvar med personopplysningslovens begrepsbruk, foreslår departementet at uttrykket **”registeransvarlig” byttes ut med ”behandlingsansvarlig” Dette skjer i paragrafene 4. 9 og 10.**

I § 4 presiseres det at Kirkemøtet er behandlingsansvarlig for Den norske kirkes

medlemsregister ved setningen, ”Ansvaret ivaretas av Kirkerådets daglige leder dersom ikke annet er avtalt.”

Biskop og bispedømmeråd slutter seg til endringsforslaget.

7.5 Bruk av registeropplysninger

Det er ikke lenger behov for lokale versjoner av registeret siden menighet og prester etter ny ordning har tilgang til registeret. Agder og Telemark biskop og Agder og Telemark bispedømmeråd mener at det kan være behov for å foreta visse språklige endringer i §5 selv om disse i prinsippet ikke har noe med overgangen til elektronisk registrering. Menighetslivet endres og det er et samvirke mellom embete og råd. Slik det nå er formulert, er bruken knyttet til “prestens” arbeid. Det må være rom for at flere personer og råd kan bruke registeret. Videre er det litt underlig at selve hovedsamlingen “gudstjenesten” ikke er nevnt for bruk. Vi foreslår derfor noen få justeringer i teksten ut fra dagens virkelighet.

Forslag til endring i medlemsregisterforskriften § 5

Nåværende § 5 lyder; ”Medlemsregisteret skal legges til grunn ved utarbeidelse av kirkelig manntall og ved framstilling av lokale versjoner av kirkelig medlemsregister.

Den lokale versjonen av medlemsregisteret kan brukes i prestens arbeid, ved innkalling til medlemsmøter, tilbud om kirkelig opplæring eller diakonale tiltak, innsamlingsarbeid, barne- og ungdomsarbeid og i forbindelse med øvrige tiltak for å ivareta de kirkelige organers ansvar etter kirkeloven. Medlemsregisteret må ikke brukes til kommersielle formål. Medlemsregisteret kan brukes til offentlige myndigheters kontroll etter lov av 13. juni 1969 nr. 25 om trudemssamfunn og ymist anna og lov av 12.juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn. Fødselsnummer skal ikke være synlig utenpå postsendinger.”

Ny § 5 første ledd skal lyde:

”Medlemsregisteret skal legges til grunn ved utarbeidelse av kirkelig manntall.”

Ny § 5 andre ledd første punktum skal lyde:

”Medlemsregisteret kan brukes i prestens arbeid, ved innkalling til menighetsmøter, tilbud om kirkelig opplæring eller diakonale tiltak, innsamlingsarbeid, barne- og ungdomsarbeid og i forbindelse med øvrige tiltak for å ivareta de kirkelige organers ansvar etter kirkeloven.”

Biskop og bispedømmeråd slutter seg til endringsforslaget med følgende endringer: *Medlemsregisteret kan brukes i menighetens og prestens arbeid, ved innkalling til gudstjenester, menighetsmøter, tilbud om kirkelig opplæring eller diakonale tiltak, innsamlingsarbeid, barne- og ungdomsarbeid og i forbindelse med øvrige tiltak for å ivareta de kirkelige organers ansvar etter kirkeloven.”*

7.6 Overføring av registeropplysninger til andre opplysninger.

Endringene i dette punktet gjelder behandling av personopplysninger etter personopplysningsloven og eventuelle krav om konsesjon fra Datatilsynet. Det er viktig å poengtere at Den norske kirkes medlemsregister har særskilt hjemmel i kirkeloven og at eventuelle lokale registre som opprettes må skje i samsvar med personopplysningsloven i hvert enkelt tilfelle.

Biskop og bispedømmeråd slutter seg til endringsforslaget.

Nåværende § 6 ”Det kan overføres opplysninger fra den lokale versjon av medlemsregisteret til øvrige lovlige registre som kan eller skal føres for soknet, for eksempel elektronisk kirkebok, dåpsopplæringsregister, konfirmantregister osv.”

Ny § 6 skal lyde:

”Det kan overføres opplysninger fra medlemsregisteret til øvrige lovlige registre for soknet.”

7.7 Utlevering av registeropplysninger.

Nåværende § 7 første ledd første punktum lyder: ”Opplysninger om en person er medlem eller hører inn under Den norske kirke kan bare gjøres tilgjengelig for den som er registrert eller som saken ellers direkte gjelder, jf. Forvaltningsloven § 2e.”

Ny § 7 første ledd første punktum skal lyde:

”Registrerte opplysninger om en person kan bare gjøres tilgjengelig for den som er registrert eller som saken ellers direkte gjelder, jf. Forvaltningsloven §2e).”

Biskop og bispedømmeråd slutter seg til endringsforslaget.

7.8 Ajourhold av registeret

Ordningen med kvartalsrapporter fra kirkebokførende prest for å holde medlemsregisteret oppdatert er avvirket. Begrepet prestegjeld er fjernet fra kirkeloven. Kartverkopplysningene forholder seg heller ikke lenger til et GAB-register. Kirkebokføreren får ansvar for at opplysninger angående inn- og utmeldinger, dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd er tilgjengelig for den som fører medlemsregisteret lokalt for det enkelte sokn.

Biskop og bispedømmeråd slutter seg til endringsforslaget om at prestegjeld og GAS-register utelates fra § 8, men vi kommenterer dette med jordfestelse ved prest.(se for øvrig §1 Nytt andre ledd) Det er ikke bare presten som foretar jordfestelser i vår kirke. For eksempel skjer det i enkelte menigheter ved diakonen. Det må også vurderes om det er tjenlig at den som er ansvarlig for kirkebokføringen altså soknepresten kan være ansvarlig for å gi melding om jordfestelser til den som ivaretar det daglige ansvaret for medlemsregisteret. Det er i mange tilfeller andre enn soknepresten, for eksempel kirkevergen som er ansvarlig for og har oversikt over å føre protokoll for gravgårder og jordfestelser. Dette er spesielt viktig etter at prestens tjenestedistrikt etter ny tjenesteordning ofte er hele prostiet.

Biskop og bispedømmeråd foreslår derfor at **ny § 8 skal lyde:**

”Medlemsregisteret skal ajourholdes jevnlig på grunnlag av opplysninger fra den som er registrert, Det sentrale folkeregister, Statens kartverkmatrikkel og registreringer fra den som har det daglige ansvaret for medlemsregisteret i det enkelte sokn. Den ansvarlige for kirkebokføringen plikter å gi melding til den som ivaretar det daglige ansvaret for medlemsregisteret i vedkomne sokn om dåp, konfirmasjon, vigsel til ekteskap i Den norske kirke, samt inn- og utmeldinger av Den norske kirke. Når det gjelder jordfestelser i regi av Den norske kirke, plikter den som lokalt har ansvar for føring av protokoll for kirkegården å gi melding til den som ivaretar det daglige ansvaret for medlemsregisteret i Den norske kirke.

8. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Departementet tar sikte på at det ved endringene i medlemsregisterforskriften blir lagt til rette for en overgang til elektronisk registrering av kirkebokopplysningene fra 01.01.2012. Samtidig legges det opp til en parallell føring av kirkebok i papirutgave i

en overgangsfase. Departementet anerkjenner at dette er et merarbeid, men antar at det vil ha begrenset omfang. Derfor heter det; *"Departementet legger til grunn at innføring av elektronisk registrering av kirkebokopplysninger ikke vil ha vesentlig økonomiske og administrative konsekvenser for de kirkelige fellesrådene"*

Departementet anerkjenner at på sikt vil elektronisk registrering *"representere en ikke ubetydelig lettelse for arbeidet i kirkeforvaltningen"* og *"Departementet har ikke funnet det hensiktsmessig å gå nærmere inn på beregning av de økonomiske effektene av dette"*

Departementet mener at endringene ikke medfører vesentlige administrative konsekvenser for Kirkerådet, da registrering av opplysninger i registeret nå vil skje direkte fra det enkelte sokn.

Agder og Telemark biskop og bispedømmeråd at det er uholdbart å pålegge det lokale menighetskontor et dobbeltarbeid uten å gjøre en konsekvensanalyse av hvor stor økning av arbeidstid som går med, samt hva det betyr i forhold til administrative oppgaver og økonomi.

Når det gjelder parallellføring i to register, vil det føre til dobbelt arbeid også i tid, og derfor i lønnsutgifter. Det sies ingen ting om hvor lang denne overgangstiden skal være. Skal for eksempel menigheter som trenger nye kirkebøker, kjøpe inn nye dyre bøker også for denne perioden? Når det gjelder administrativt ansvar, er det ikke sagt noe om hvilket register som er det offisielle. Hva dersom de to registrene ikke stemmer overens, hvilket av de to gjelder?

OPPSUMMERING

Agder og Telemark biskop og Agder og Telemark bispedømmeråd har ventet lenge på muligheten til elektronisk registrering av kirkelige handlinger med påfølgende endringer i forskrift om Den norske kirkes medlemsregister.

Endringene er gode og ivaretar kirkens og lokalmenighetenes behov, samtidig som de ivaretar medlemmenes beskyttelse i forhold til personopplysningsloven.

Men forskriften og høringsnotatet, mangler opplysninger om tidsaspekt med hensyn til dobbeltregistrering. Agder og Telemark biskop og Agder og Telemark bispedømmeråd anbefaler at dersom det må legges opp til dobbeltregistrering, settes det tydelige krav til når dobbeltregistrering skal opphøre. Vi mener at ordningen med elektronisk registrering av kirkelige handlinger må være så god at sikkerheten blir ivaretatt fra første stund. Dersom det trengs dobbeltregistrering må det handle om å ivareta lokalmenighetenes mulighet til å gjennomføre ordningen fra 01.01.2012.

Hvis en skal fortsette med føring av to registre som fast ordning, må det følge med økonomiske midler til kirkelige fellesråd. Det er betegnende at i departementets høringsnotat heter det at arbeidet ikke vil ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for de kirkelige fellesrådene, mens det senere heter at på sikt vil den elektroniske registreringen kunne representere en ikke ubetydelig lettelse for arbeidet i kirkeforvaltningen, og at konsekvensene for endringen ikke vil skje i Kirkerådet, men i det enkelte sokn hvor registreringen skjer.

Arve Nilsen
kirkefagsjef